

Τι θα γίνει με τον εθνικό ύμνο;

Του Θουκή Θουκυδίδη

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

Είναι σε όλους γνωστό ότι η ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960 ήταν αποτέλεσμα συμβιβασμού και δεν ανταποκρινόταν στους οραματισμούς, ούτε της μιας ούτε της άλλης από τις δυο κοινότητες της Κύπρου. Μάλιστα και οι δυο κοινότητες, είδαν αρχικά την απόκτηση της ανεξαρτησίας ως ενδιαμέση λύση μέχρι που οι εξελίξεις υποχρέωσαν το 1968 τον Μακάριο να ανταποστείλει το εφικτό προς το ευκαίριο και να εγκαταλειφθεί η Ένωση σαν τελικός στόχος για καλά. Ενδεικτικό του μεσοβέζικου χαρακτήρα που πήρε η δοτή ανεξαρτησία της Κύπρου, ήταν και το ότι δεν υπήρξε εθνικός ύμνος του νέου κράτους αλλά αντί τούτου συμφωνήθηκε να ανακρούεται στις επίσημες περιπτώσεις κάποιο κομμάτι κλασικής μουσικής, του οποίου η ύπαρξη παραμένει για περισσότερο από μια εικοσαετία εν τω κρυπτώ, έτσι που δεν είμαστε βέβαιοι ότι πρόκειται πράγματι για μια σύνθεση του Handel από τον Σκιπιάνα τον Αφρικανό. Η ανάκρουση αυτού του κομματιού εγκαταλείφθηκε το 1966, δύο χρόνια μετά που αποχώρησαν οι Τουρκοκύπριοι από την κυβέρνηση. Δεν είναι πρόθεση σ' α. π. ο σημείωμα να συζητηθεί το συγκεκριμένο θέμα της ανάκρουσης του ελληνικού εθνικού ύμνου ως του επίσημου ύμνου του κυπριακού κράτους. Απλά θα παρουσιάσουμε πιο κάτω μια συνοπτική ανασκόπηση από το βιβλίο των Reed & Bristow "Εθνικοί Ύμνοι του Κόσμου", 7η έκδοση, όπου ανακοπούνται συνολικά 172 χώρες.

Παρατηρούμε καταρχήν ότι δικό τους εθνικό ύμνο έχουν όλες οι ανεξάρτητες χώρες ακόμα και οι όσα μεγάλες ή σημαντικές. Αξίζει ίσως να σημειωθεί ότι πριν την ενοποίηση τους, όταν ήταν δύο κράτη, ένα όμως λαός, το ίδιο έθνος, η Βόρεια και η Νότια Υεμένη είχαν η κάθε μια το δικό της ύμνο. Το ίδιο συνέβαινε και για τις δυο Γερμανίες όταν ήταν χωριστά κράτη. Επίσης, η Βόρεια και η Νότια Κορέα έχουν ως αυτή τη στιγμή η κάθε μια το δικό της εθνικό ύμνο παρόλο που ένας είναι ο κορεάτικος λαός. Δικό της ύμνο έχει ακόμα και η Ουαλία που αποτελεί μέλος της Μεγάλης Βρετανίας. Παρατηρείται ακόμα ότι, ο φινλανδικός ύμνος που υιοθετήθηκε το 1848, λόγω της ύπαρξης, στην Φινλανδία της σουηδικής μειονότητας (γύρω στο 8%) ανακρούεται και στα σουηδικά. Δηλαδή οι σουηδικές καταγωγής Φιλανδοί δεν έχουν για ύμνο τους τον σουηδικό αλλά τον φινλανδικό, ο οποίος ανακρούεται και στη δική τους γλώσσα, τη σουηδική. Το ίδιο και στο Βέλγιο όπου δεν έχουν υιοθετηθεί ούτε γαλλικός ούτε ο ολλανδικός ύμνος αλλά υπάρχει βελγικός ύμνος, που ωστόσο λόγω της ύπαρξης των δυο εθνοσπίτων, ανακρούεται τόσο στα φλαμανδικά όσο και στα γαλλικά. Παρομοίως η Ελβετία, παρά την ύπαρξη των τριών εθνοσπίτων, δεν έχει υιοθετήσει ούτε τον γαλλικό, ούτε τον γερμανικό, ούτε τον ιταλικό εθνικό ύμνο, αλλά έχει τον δικό της που είναι γραμμένος σε πέντε γλώσσες, όσες μιλιούνται στη χώρα.

Επισημαίνεται ότι περιπτώσεις δύο χωρών με τον ίδιο ύμνο υπάρχουν μόνο δύο ανά το παγκόσμιο, εκείνες της Κύπρου με την Ελλάδα και εκείνες των Νήσων του Πράσινου Ακρωτηρίου και της Γουινέας Μπισσάου. Τον ίδιο ύμνο με την Αγγλία χρησιμοποιεί και το Isle of Man που ωστόσο έχει και τον δικό του ύμνο, το Manx Anthem. Αξίζει ίσως να προσεχθεί ότι, χώρες με το ίδιο υπόβαθρο κουλτούρας, τις ίδιες εθνικές καταβολές, αλλά διαφορετική κρατική υπόσταση, δεν έχουν τον ίδιο ύμνο αλλά η κάθε μια τον δικό της. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα, με τις χώρες αν ισπανική κουλτούρα, και οι αραβικές χώρες αν υιοθετίσουμε την άποψη ότι αποτελούν το Αραβικό Έθνος. Οι εθνικοί ύμνοι συνδέονται άμεσα και κατ' αποκλειστικότητα με την κρατική κατάσταση των διαφόρων χωρών. Εξ ου και ο πρόλογος του βιβλίου υπό επισκόπηση, ξεκινά με τη φράση: "από την προηγούμενη έκδοση του βιβλίου δεν έχουν προκύψει νέα κράτη με τους ύμνους τους", υποδηλώνοντας την άμεση σύνδεση μεταξύ κράτους και εθνικού ύμνου. Όσο και αν αναφέρονται ως εθνικοί, οι ύμνοι δεν έχουν να κάμουν με το έθνος ή την κοινή κουλτούρα αλλά με τη δημιουργία κράτους. Έτσι, ενώ το αραβικό έθνος ξεκινά από τις δυτικές ακτές της Αφρικής, τη Μαυριτανία και φτάνει μέχρι το Ιράκ, δεν υπάρχει ένας αραβικός εθνικός ύμνος αλλά τόσοι όσοι είναι και τα αραβικά κράτη. Τούτο είναι εμφανές και στην κεντρική καθώς

Κοκκινο
26/10/2008

και τη νότια Αμερική, όπου η συντριπτική πλειοψηφία των χωρών διατηρούν ακόμα ή αποτελούν μετεξέλιξη της ισπανικής κουλτούρας και ωστόσο η κάθε μια έχει τον δικό της εθνικό ύμνο. Ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος, παρόλο που ενδεχόμενα δημιούργησε κάποιο προβληματισμό, είχε προσπαθήσει στο παρελθόν χωρίς όμως επιτυχία, να υποδείξει ότι οι εθνικοί ύμνοι, παρά την ονομασία τους, δεν έχουν να κάμουν με τα έθνη αλλά συνδέονται άμεσα και αποκλειστικά και έχουν σαν αφετηρία τα σύγχρονα κράτη. Εν όψει ίσως των συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο, από πλειεράς δομής του πληθυσμού της χώρας, καθώς και της πολιτικής για ενοποίησης που είχε υιοθετηθεί από όλες τις κατά καιρούς κυβερνήσεις της χώρας, αξίζει ίσως να προσεχθούν οι λύσεις που δίνουν οι χώρες με περισσότερες της μιας εθνοσπίτες, όπως το Βέλγιο, η Ελβετία, η Φινλανδία. Το θέμα του εθνικού ύμνου πρέπει να μας προβληματίσει σοβαρά. Επιδίωξη μας είναι να επανενώσουμε όλους τους Κύπριους, που ελεύθερα να ζουν σε μια ενωμένη ανεξάρτητη πατρίδα. Η ανάκρουση του Ελληνικού Εθνικού Ύμνου, ως του επίσημου ύμνου του δικονομικού Κυπριακού Κράτους, οδηγεί σε απόκλιση απ' αυτό το στόχο. Καλό θα ήταν, μέχρι τη λύση του Κυπριακού να επανέλθει το κομμάτι της κλασικής μουσικής που ύστερα από συμφωνία ανακρούσαν στις επίσημες περιπτώσεις, στα πρώτα χρόνια της Δημοκρατίας.